

Kwartaalbericht Q3 2019

ABP: Pensioenverlaging komende jaren dichtbij

Hoofdpunten:

- Actuele dekkingsgraad gedaald naar 91%
- Beleidsdekkingsgraad gedaald naar 97%
- Verplichtingen stegen met +€40 miljard naar €504 miljard
- Rendement op beleggingen derde kwartaal +3,8% (+€17 miljard)
- Beschikbaar vermogen groeide naar €459 miljard

Heerlen/Amsterdam, 17 oktober 2019. **Pensioenverlaging bij ABP in 2020 en de jaren daarna komt erg dichtbij. In het derde kwartaal van 2019 zette de dalende trend van de dekkingsgraden namelijk door. De actuele dekkingsgraad daalde met 4,3% naar 91,0%. Het positieve rendement op de beleggingen (€17 miljard) kon deze daling niet voorkomen. Want de wederom gedaalde rente zorgde ervoor dat de pensioenverplichtingen van ABP enorm toenamen. Voor het eerst komen ze boven de €500 miljard uit. Met name de forse rentedaling in augustus gaf de dekkingsgraad van ABP een ferme klap.**

Wat kunnen deelnemers van ABP verwachten?

Voorzitter Corien Wortmann-Kool: "De rente is in het afgelopen kwartaal verder gedaald. Dat is slecht nieuws voor onze deelnemers. Ondanks mooie rendementen is de dekkingsgraad gedaald tot onder de kritische grens. Het ziet er naar uit dat we volgend jaar de pensioenen moeten verlagen en ook voor de jaren daarna ziet het er niet goed uit.

De aanhoudend lage rente is een realiteit waar we uiteraard rekening mee houden. Verder beleggen we goed en dat blijven we doen, al zullen de toekomstige rendementen waarschijnlijk wat lager zijn dan in de afgelopen twintig jaar. Onze hoop is gevestigd op een snelle uitwerking van het pensioenakkoord. En op maatregelen in de overgangperiode naar een nieuw pensioencontract toe die onnodige, meerjarige verlagingen voorkomen. Vanuit onze expertise denken en werken we daar aan mee."

Voor 2020 is de kans op pensioenverlaging aanzienlijk groter geworden ten opzichte van het tweede kwartaal van dit jaar. Dat komt door de lagere rente. Als de actuele dekkingsgraad van ABP op 31 december 2019 onder de 95% staat, moet het fonds de pensioenen in het najaar van 2020 verlagen. Het fonds zit met 91% nu onder de kritische grens.

Uitgaande van de huidige situatie zou de verlaging van het pensioen tussen de 0% en 1,5% liggen. Voor een pensioen van 800 euro netto per maand betekent dat een verlaging tussen 0 en 12 euro netto per maand. De verlaging werkt ook door in de pensioenopbouw van werkenden.

Ook voor 2021 en de jaren erna is er een grote kans op verdere verlaging van het pensioen.

De dekkingsgraden van ABP

De actuele dekkingsgraad daalde in het derde kwartaal van 95,3% eind juni naar 91,0% eind september.

Deze dekkingsgraad kan flink fluctueren, zo ook in het derde kwartaal. In juli daalde hij naar 93,9%, in augustus zakte hij verder weg naar 88,6% om in september weer iets op te krabbelen naar 91,0%.

De beleidsdekkingsgraad (het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de twaalf laatste maanden) daalde in het derde kwartaal van 100,6% naar 97%.

Beide dekkingsgraden spelen een rol bij verlaging van het pensioen. Dat moet gebeuren als eind 2019 de actuele dekkingsgraad onder de kritische grens ($\pm 95\%$) ligt. Voor het jaar daarna is dat het geval als de

beleidsdekkingsgraad en de actuele dekkingsgraad eind 2020 onder het vereiste niveau van 100% uitkomen.

Wat deden de beleggingen en verplichtingen van ABP in het derde kwartaal van 2019?

Het beschikbaar vermogen van ABP groeide in het derde kwartaal van 2019: van €442 miljard naar €459 miljard, dankzij een goed rendement van +3,8%. Er werd €17 miljard aan het beschikbaar vermogen toegevoegd. Zowel de vastrentende waarden en aandelen, als alternatieve beleggingen (bv. private equity, infrastructuur), en vastgoed lieten goede rendementen zien.

Tot en met het derde kwartaal werd een rendement van 15,1% geboekt, daarmee werd ruim €60 miljard verdiend.

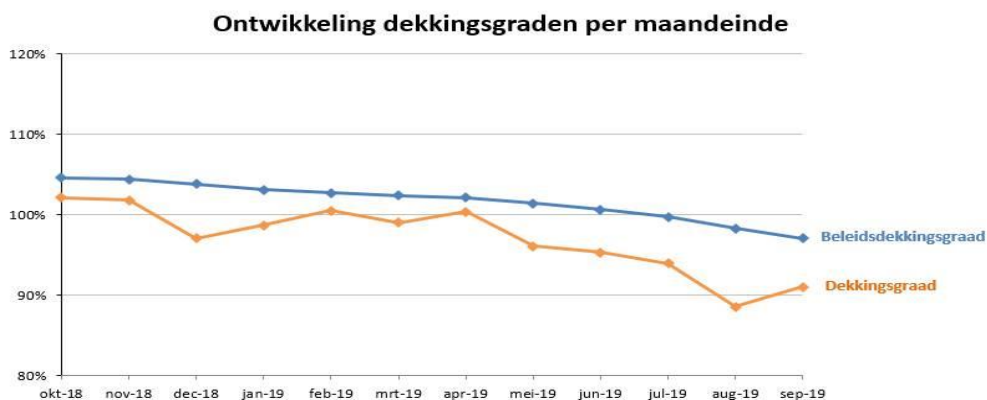
De rekenrente daalde in het derde kwartaal nog verder om op 0,4% uit te komen. Dat had een flinke impact op de waarde van de pensioenen die ABP nu en in de toekomst moet uitkeren. Het gevolg was een stijging van €464 miljard eind juni naar €504 eind september van dit jaar. Deze stijging had een drukkende werking op de dekkingsgraad. Als de rente daalt, moet een fonds immers meer in kas houden om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.

Vooruitblik beleggingen

Lage inflatie en afzwakkende groei motiveren centrale banken om de rente laag te houden. De aandelenmarkten staan, ondanks verminderde vooruitzichten, slechts licht onder recordniveaus en zullen sterk blijven reageren op ontwikkelingen in het Amerikaans-Chinese handelsconflict en in de onderhandelingen over Brexit. Ook eventuele “deals” op de korte termijn zullen de onzekerheid niet wegnemen. We verwachten in de komende periode dan ook lagere rendementen dan in het recente verleden.

Kerncijfers	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019
Beleidsdekkingsgraad (%)	104,7	103,8	102,4	100,6	97,0
Dekkingsgraad (%)	105,9	97,1	99,0	95,3	91,0
Beschikbaar vermogen (€ miljard.)*	419	399	431	442	459
Verplichtingen (€ miljard)	396	411	436	464	504
Rekenrente (%)	1,5	1,4	1,1	0,8	0,4

* de belangrijkste redenen voor verandering van het beschikbaar vermogen zijn behaald beleggingsrendement, premies en uitkeringen.

Samenstelling en rendement beleggingsportefeuille

	Gewicht in %	Q3 2019		2019 YTD		2018	
		Rendement		Rendement		Rendement	
		in %	in miljard €	in %	in miljard €	in %	in miljard €
Vastrentende Waarden	39,9	4,2	7,2	11,4	18,3	0,4	0,6
Staatsobligaties	9,6	3,1	1,2	8,6	2,8	0,0	0,0
Langlopende Staatsobligaties	7,9	7,0	2,4	18,9	5,7	1,3	0,4
Bedrijfsobligaties	13,6	4,1	2,5	10,8	6,1	2,0	1,1
Obligaties opkomende landen	3,7	3,7	0,5	14,4	1,8	-1,8	-0,2
Inflatie gerelateerde obligaties	5,1	2,3	0,6	6,6	1,9	-2,1	-0,7
Aandelen	33,0	3,6	5,5	20,2	26,4	-5,9	-8,1
Aandelen ontwikkelde landen	25,8	4,5	5,2	21,9	21,5	-4,0	-3,8
Aandelen opkomende landen	7,2	0,8	0,3	15,0	5,0	-11,9	-4,3
Alternatieve beleggingen	16,8	4,3	3,2	11,1	7,6	6,8	4,6
Private Equity	5,4	7,8	1,8	15,7	3,3	15,4	2,9
Grondstoffen *	3,9	-0,2	-0,1	11,4	1,7	-8,0	-1,2
Opportunity Fund	0,2	1,4	0,0	-7,7	-0,1	5,5	0,1
Infrastructuur	2,8	2,8	0,3	9,4	1,1	12,4	1,3
Hedge fondsen **	4,5	5,5	1,1	8,0	1,5	8,5	1,5
Vastgoed	10,1	5,6	2,4	16,2	6,5	3,3	1,3
Vastgoed	10,1	5,6	2,4	16,2	6,5	3,3	1,3
Portefeuille rendement (voor overlay)	99,7	4,1	18,3	14,8	58,9	-0,4	-1,6
Overlay ***	0,3	-0,4	-1,7	0,3	1,2	-1,9	-7,6
Rente- en inflatiehedge ***		0,9	4,0	2,5	10,0	0,4	1,6
Valutahedge ***		-1,3	-5,7	-2,0	-7,9	-2,3	-9,5
Cash en overig ***		0,0	0,0	-0,2	-1,0	0,1	0,2
Totaal	100,0	3,8	16,6	15,1	60,1	-2,3	-9,3

* Grondstoffen heeft 100% USD exposure, uitgedrukt in USD is het rendement over Q3 -4,5%, YTD rendement is 6,3%

** Hedge fondsen heeft 100% USD exposure, uitgedrukt in USD is het rendement over Q3 1,0%, YTD rendement is 3,0%

*** contributie aan totaal rendement